

BREINBREKER IN BILTHOVEN

De kavel in Bilthoven kende al wat lastige aspecten. Maar de eisen van de opdrachtgevers bezorgden architect Jean-Martin Clijsters helemaal hoofdbrekers. Al waren er strikt genomen maar vier verzoeknummers. Hoe puzzelen, passen en meten tot perfectie kan leiden.

Productie **Rob Jansen** Fotografie **Alexander van Berge** Tekst **Jan Willem Papo**



De achtergevel met beneden, van links naar rechts, de woonkamer en het overdekte terras, de eetkamer en de werkkamer. Boven zijn de ouderlijke slaapkamer met balkon en de enige slaapkamer zonder balkon of terras te vinden.



VERSPRINGENDE VOLUMES EN RAMEN OP VERSCHILLENDE HOOGTEN DOORBREKEN HET STUCWERK AAN DE STRAAKTANT

Voor de ramen van het kantoor aan de voorzijde zijn stalen schuifdeuren aangebracht.



DUIDELIJK MAATWERK: DE WANDKAST MET VERBORGEN TV EN DE WERKPLEK MET 'VOETLICHT'



De werkkamer heeft een lang werkblad en een raam op beenhoogte. Tafellamp Snoopy is een ontwerp van Achille en Pier Giacomo Castiglioni voor Flos.



De zitkamer met banken Mauro, salontafel Log van Roderick Vos en fauteuil Dario, allemaal uit de collectie van Linteloo. Het kunstwerk aan de wand is van Piet Warffemius. De wandbrede kast paste de architect in meer kamers toe: 'Dat kost maar zestig centimeter.'



DE ZUIDELIJKE VLOER VAN SPAANSE KALKSTEEN LIGT ONDER EN ROND HET HELE HUIS

Leren poef Esedra komt uit de collectie van Poltrona Frau.



De achterwand van de Bulthaup-keuken is bekleed met blauwstaal, de wand met de ovens en koelkast van Miele vormt de scheidingswand met de woonkamer. In de plank erboven is led-verlichting verwerkt die van kleur kan veranderen (Delta Light).



'IK WILDE EEN LICHT HUIS ONTWERPEN,
DUS OOK LICHT VAN GEWICHT'

Eettafel Duna is van Moooi, eromheen Plastic Armchairs van Charles en Ray Eames voor Vitra. Lamp Discoco is van Marset, het wollen wandkleed is op maat gemaakt door Geni-us en vormt een subtiele echo van de verspringende houtnerf in de keukenkasten. Op de vloer liggen Spaanse natuursteentegels Cenia van Dekker Natuursteen.



IN DE BADKAMERS WAS PLAATS VOOR HUMOR EN EEN BEETJE ROMANTIEK

Jean-Martin Clijsters had eerder de huizen van de ouders en zus van de bewoonster verbouwd. Tot volle tevredenheid, dus de keuze voor hem lag voor de hand. De architect ontwierp behalve de inmiddels verrezen villa in Bilthoven meteen ook de garage en maakte het masterplan voor de tuin. Jean-Martin Clijsters: 'De bewoners hadden grofweg vier eisen. De moeilijkste, zo niet onmogelijke, eis was dat ze aan de tuinkant de werkkamer, keuken, eetkamer, woonkamer én een overdekt terras wilden. Een tweede wens was dat het een goed doordacht, liefst spectaculair huis moest worden. Als derde wilden zij boven vijf kamers. Een laatste verzoek, naast nog wat wensen, was een mogelijkheid voor de kinderen om rond het huis te kunnen fietsen.'

De architect had daarbij te maken met een moeilijk perceel. De voorkant, aan de straat, is de zuidkant, de achterkant ligt op het noorden. Een andere complicatie was dat er links van het huis mogelijk een, weliswaar kleinschalig, appartementencomplex staat gepland. 'Die wand moest dus zo gesloten mogelijk zijn. Maar met een huis op deze schaal – het gaat hier over zeshonderd vierkante meter – kun je niet even een blinde muur maken. De oplossing was om op de begane grond langs die kant ruimtes als een bijkeuken en fietsenberging te realiseren. Voor de eerste verdieping werd een andere list bedacht: een patio creëren, met daarbinnen aan twee kanten net iets terugliggende raampartijen. Resultaat: geen inkijk, wel veel licht. Met als extra cadeau: buitenruimte.'

Boven is het nu zo ingedeeld dat van de vijf kamers er vier een buitenruimte hebben. Op de eerste etage bevindt zich links van de hal het kinderparadijs, met een eigen badkamer en een flinke buitenruimte aan de voorzijde. Het oudergedeelte bevindt zich aan de rechterkant, samen met de inloopkast, badkamer en een slaapkamer, grenzend aan een grote buitenruimte aan de tuinkant.

Als een sculptuur

Terug naar de begane grond. Het hele huis staat op een natuurstenen vloer van 16 x 23,5 meter, die dus onder het pand doorloopt en aan de voor- en achterkant uitsteekt. Hierdoor ontstaan binnen- en buitenruimten én overgangen. Clijsters: 'Zonder die natuursteenplaat waren er veel scherpere afbakening en gewoest, nu is er een continuïteit in de beleving van binnen naar buiten.' Wie de plaat verlaat, verlaat echt de woning. Andersom bekeken tekent de bebouwing zich scherp af in het landschap. De overgang naar de tuin wordt aan de achterzijde gevormd door een grasveld, bewust geen begroeiing. Clijsters: 'Het huis is als een ►

De ouderbadkamer met natuurstenen vloer en links een witte wandkast met geïntegreerde wastafel. Rechts een royaal ligbad, bekleed met mozaïek van Bisazza. De vaas is van Pols Potten, de plafondspots zijn van Modular Lighting. **Inzet** Jean-Martin Clijsters. **Linkerpagina** Het douchegebied herbergt twee douches. Mozaïek Hanami Azzurro met bloemendessin is van Bisazza, het hardhouten krukje van Pols Potten. **Inzet** Papegaai en Savon de Marseille (Pols Potten).



HET GROTE BALKON AAN DE TUINZIJDE BOVEN HET TERRAS LIJKT OP SLECHTS ÉÉN PILAAR STAND TE HOUDEN

sculptuur, opgebouwd uit verschillende volumes die inspringen en uitsteken en die allemaal hun reden en functie hebben, maar die gezamenlijk toch één geheel vormen. De achterkant is prachtig, met name 's avonds als je al die verschillende woonfuncties ziet.' Daarmee is meteen benoemd waar de architect het meest trots op is.

Goede tweede is de techniek waarmee dit alles is gerealiseerd. Bijvoorbeeld hoe ver de buitenruimte boven kan overhangen zonder extra pilaar. En dat de hele constructie in een zeventig centimeter dikke tussenvloer met drie lagen (ondervloer, isolatielaag met alle leidingen en bovenvloer) zit. Wanden lopen door en kozijnen zijn volledig weggewerkt: nog meer technische hoogstandjes waarover een architect zich het hoofd kan breken, maar die vervolgens niemand opvallen, juist omdat alles is weggewerkt en naadloos op elkaar aansluit. Zo is het huis voorzien van technische snufjes als domotica, een warmteterugwin-installatie, een aardwarmtepomp, gebalanceerde ventilatie en laagtemperatuurvloerverwarming.

Open versus gesloten

De eerste inspringende ruimte die de bezoeker opvalt, is de voordeur. Reden is dat de voorgevelrooilijn op slechts twaalf meter afstand van de straat mocht komen. Toen besloot de architect de voordeur verder naar binnen te brengen. Daardoor heb je meer privacy, voor én achter de voordeur, en bovendien een extra overgangsfase. Je loopt via het tuinhek de tuin in, stapt op de natuurstenen plaat en moet dan nog een paar meter afleggen voordat je kunt aanbellen. Over die rooilijn, als het ware reikend naar de straat, hangt de buitenruimte van de eerste verdieping. Om het dichtst bij de realisering van die 'onmogelijke' eerste eis te komen, heeft Jean-Martin Clijsters een raampartij gemaakt van ruim twintig meter lang die zich om de gevels heen vouwt. De keuken werd als centrale ruimte naar binnen gebracht, van daaruit kijk je over de eetkamer heen naar buiten. Een architectonische vondst is dat de raampartij aan de vrijwel gesloten zijkant zich op zeventig centimeter hoogte bevindt, zodat in de werkkamer geen inkijk mogelijk is, maar je daar toch iemand kunt zien langslopen. Een ander karakteristiek raam is dat in de voorgevel, groot en pontificaal in een verder vrij gesloten gevel. Clijsters: 'Omdat het de zuidkant is, wil je daarvan profiteren. Maar omdat het de straatkant is, wil je tegelijk de inkijk zoveel mogelijk beperken. Dit raam van twee bij bijna vier meter geeft een enorme bak licht en biedt toch privacy. Alleen op de trap kun je van buitenaf gezien worden en vanaf de trap kijk je heel mooi naar de voortuin.'

XXL-bergruimte

Uniek in het huis is het grote aantal geïntegreerde wandkasten, in elke ruimte heeft Clijsters zo'n meubel gemaakt. 'De kamers worden er allemaal zestig centimeter minder breed of lang door, maar het geeft enorm veel opbergruimte en rust.' Een wandkast in de woonkamer heeft een dubbele functie. Bevat deze in het woongedeelte onder meer een verstopte tv boven een open haard, aan de andere kant – in de tv-filmkamer – bevinden zich een elektrisch neerlaatbaar filmscherm, speakers en andere apparatuur. Als de architect wordt gevraagd wat hij eventueel anders zou doen, komt hij op dit: de tv-kast een lichtere kleur geven. In de praktijk blijkt het een iets te donker element, zo diep in het huis gelegen. 'De bewoners gaan het hout laten zepen, wat het een stuk lichter zal maken.' En verder? 'Ik had oorspronkelijk een sobere, betonnen bodemplaat bedacht en ben uiteindelijk via terrazzo op natuursteen gekomen, omdat de bewoners beton toch te kaal vonden en graag een rijkere uitstraling wilden.' Clijsters grootste verlangen was om eens een huis te ontwerpen dat niet een specifiek Nederlandse look had. 'Ik wilde een licht huis maken, dus ook licht in gewicht, luchtig.' Missie geslaagd. Prachtig voorbeeld van die luchtigheid is de trap, waarvan de houten treden in een twee centimeter dunne plaat van groen kunststof zijn bevestigd. ■



Boven De kinderbadkamer met gestileerde strooibloemen van Bisazza (Studio Bis) en een kruk van Pols Potten. **Onder** Vloerlamp KTribe naast het bed is van Flos, de houten kruk en de spreij zijn van Pols Potten, behang Saga Silk van Vescom. Fauteuil Barcelona is een ontwerp van Ludwig Mies van der Rohe voor Knoll. **Rechterpagina** In het plafond van het overdekte terras zijn heaters verwerkt. Het tuinontwerp is uitgevoerd door bureau Monique en anders.



Clijsters Architectuur

(020) 686 80 00, www.clijsters.nl



TIPS MAGNEETBORD De keuken heeft een met blauwstaal beklede achterwand. Deze fungeert tegelijk als magnetisch bord voor boodschappenlijstjes, kindertekeningen, huishoudelijke mededelingen en zo meer. **GELUIDDEMPING** In de eetkamer hangt een groot wandkleed. Mooi en warm van sfeer, maar ook in akoestisch opzicht uiterst welkom in combinatie met de harde vloeren en semitransparante raambekleding. **KASTRUIMTE** Natuurlijk moet een ruimte aan minimale afmetingen voldoen. Maar kán het, overweeg dan zo'n wandvullende kast. Het scheidt slechts zestig centimeter, maar geeft een zee aan opbergmogelijkheden. **VERSTOPT** Hoe strak en plat ze ook zijn, een televisie blijft een groot en donker element zonder meerwaarde als je er niet naar kijkt. Werk 'm weg. Bijvoorbeeld in een kast boven een open haard. **RUIMTELIJK EFFECT** Een binnenvloer die naar buiten doorloopt maakt de woonruimte gevoelsmatig altijd groter. Het hoeft niet per se hetzelfde materiaal te zijn. Met dezelfde kleur en/of structuur bereik je een soortgelijk effect.